

Kranjsko.

Društvo vpokojenega učiteljstva na Kranjskem je imelo dne 15. oktobra t. l. zaradi nepričakovano nastalih razmer svoj izredni občni zbor, ki se ga je udeležilo osemindvajset članov in članic. Na tem zborovanju so se izpremenila tudi društvena pravila s posebnim ozirom na naše sosedne tovariše in tovarišice, ki imajo odslej tudi prost vstop med nas svoje bivše sotrpine, kjer nam bodo vsi dobrodošli. — Ker je večina dosedanjih odbornikov odložila svoja mesta, se je volil tudi nov odbor. Izvoljen je bil za predsednika Bogomir Krenner, za tajnika Anton Javoršek, za blagajnika Simon Punčuh, za odbornike oziroma odbornice Jernej Cenčič, Fran Kavčič, Marija Maroutova in Felicita Korkaljeva. Račune bosta pregledovala Josip Benedek in Fran Klinar. — Društvo je zopet v pravem tiru ter je upati, da bo v Jugoslaviji za naš dobrobit delovalo še uspešneje, nego je bilo dosedaj. Četudi smo že stari in izmučeni, imamo pa še upanje na boljšo bodočnost in pravi jugoslovanski pogum. Na zdar!

Gornjegrajsko učiteljsko društvo bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 10. novembra 1918, točno ob 10. uri dopoldne v šolskem poslojpu v Gornjemgradu. Spored: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja v Bočni. 2. Poročilo predsednika: a) dopisi b) društvena spominska knjiza od leta 1914 naprej c) ureditev društ. inventarja. 3. Poročilo blagajnika in odobrenje računov. 4. Pobiranje članarine za drugo polletje 1918 po 12 K od ude in poravnava zaostalih plačil. 5. Volitev novega odbora. 6. Predlogi. Šolski voditelji se prosijo, da poberejo od onih, ki se zborovanja nikakor ne morejo vdeležiti, članatino in event- zaostala plačila. Z ozirom na važnost zborovanja zlasti v tem visokem času se pričakuje polnoštevilne udeležbe. Zborovalcem je skupno kosilo zagotovljeno v gostilni gosp. Mikuša. Na veselo snidenje! Joško Bizjak, t. č. predsednik.

Odborova seja »Slovenske Matice«, dne 17. oktobra 1918. Gospod predsednik se spominja v toplih besedah pok. želez. revidenta, bivšega večletnega matičnega tajnika, iskrenega rodoljuba gospoda Frana Podkrajška in ravnatoka velezaslužnega in odličnega slovenista patra Škrabca in želi, da se zabeleži spomin na oba spoštovana pokojnika v zapiski. — Matično denarno stanje je ugodno. — V smislu sklepa in pravil Pisateljskega podpornega društva, ki se je na zadnjem občnem zboru razšlo, prevzame Matica imovino tega društva z obvezo, da jo upravlja v podporo potrebnim slovenskim pisateljem in njih družinam toliko časa, dokler se ne ustanovi novo društvo, ki bo upravičeno, prevzeto imovino sprejeti. — V slučaju razpusta na novo se snujočega društva »Krekova ustanova« je Matica pripravljena prevzeti in oskrbovati polovico premoženja tega društva. Drugo polovico prevzame Leonova družba. — Matica izda s sodelovanjem mariborskega zgodovinskega društva in s podporo Jugoslovanske akademije Štreklovo zgodovinsko slovnico slovenskega jezika kot posebno založnino. — Od knjig za 1918. leto je ena gotova, druga je v delu. — 100letnico Vodnikovo počasti Matica prihodnje leto s kritično izdajo njegovih pism, opremljeno s esejističnim uvodom. Sprejet je predlog za izdajo slovstvenih zgodovinskih posameznih slovanskih narodov. — Izvršitev izročil odbor Znanstvenemu odseku. — V spomin zblizanja s Poljaki izda Matica v prevodu večje delo iz poljske klasične literature. — Na ponudbo je nekaj prevodov, ki jih je Matica pripravljena kupiti. Gledala bo, da si nabavi rokopisov in skrbela za to, da pisatelji ne bodo čakali po nepotrebnem na honorarje.

Koroške vesti.

—k— **Jugoslavija na pohodu!** »Mir« poroča iz Pliberka: »Jugoslavija se nam bliža s hitrim koraki. Nekateri pliberški meščani so povsili glave kakor mračniki, kadar pošlje sonce. Razdelili so se v tri oddelke. Prvi trdijo, da nikdar v srečo niso bili nemčurji in da so slovenskega rodu (kar je res!), morali so le molčati pred nemško oholostjo. Rekli so, da postanejo sedaj zavedni Slovenci. Druga vrsta so tisti, ki trdijo, da gredo prvo uro iz Pliberka tja gor kam med Nemce, kakor hitro zasije Jugoslavija. Tretja vrsta, a teh je le eden, najmočnejši pliberški vse-nemec, pa pravi, da se takoj ustrelji, ako res pride do Jugoslavije. Gospodje, bode vsi držali besedo? Naš dopisnik dostavlja: Nam koroškim Slovencem radiosti utripje srce, ko prihaja naše odrešenje. Tudi slovenski Korotan bo osvobojen — nič več ne bomo govorili o tožnem Ko-

rotanu! Naša prva in najnujnejša skrb mora sedaj biti, da rešimo koroško šolstvo iz rok nasilnih, ponemčevalnih krempljev! Slovenskemu Korotanu — slovenskih šol! Le po površnem računu bomo rabili kakih 300 slovenskih učiteljev, oziroma učiteljic. Duše nam prekipevajo. — Gosposversko polje je zopet naše! Živela svoboda! Živela Jugoslavija!

—k— **Iz učiteljske službe.** Imenovani so: Za nadučitelja v Anabihlu nadučitelj Gašper Polak v Baldramsborju; za nadučitelja v Pulstu učitelj B. Schellander v Zrelcu; za nadučitelja v Št. Lenartu pri Sedmih studencih nadučitelj Vinko Zwick v Gorjah; za nadučitelja v Rožeku nadučitelj Ant. Tiefenbacher na Vratih; za nadučitelja v Vrbi nadučitelj A. Eisenhut v Tihbižu; za nadučitelja v Ettendorfu učitelj J. Strasser v Šmarju; za učiteljico v Velikovcu učiteljica St. Hodrova v Grebinju; za učiteljico v Št. Andrežu učiteljica J. pl. Panzerjeva v Podgorjanih. Premješena je učiteljica Helena Šetinova iz Škofije v Šmihel nad Pliberkom.

Kranjske vesti.

—r— **Najnujnejša reforma v naših šolah.** Začnimo takoj z delom! Odpravimo iz naših šol vse ono, kar se ni nikdar strinjalo z našimi nazori in kar ne odgovarja duha sedanjega časa. Do definitivne reforme našega šolstva preteče pač še nekaj časa, a dotodaj naj učiteljstvo samo po svoji previdnosti in vesti ukrene, kar se mu zdi umestno! Vsekakor pa se mora takoj odpraviti pouk nemščine v I. in II. razredu ljudskih šol in poučevanje nekaterih predmetov (zemljepis, zgodovina) v višjih razredih ljubljanskih šol, ki ga je proizakonično uvedel slavni cesarski svetnik Anton Maier pod protektoratom ravnatoka — ali pa še bolj slavnega viteza Kalteneggerja! Ta madež na našem narodnem šolstvu, ki si je z njim kupil Maier naslov cesarskega svetnika, mora izginiti takoj iz naših šol!

Štajerske vesti.

—š— **Umrja je pri Sv. Marjeti** nižje Ptujta tovarišica Ana Čehova, rojena Meškova, žena tovariša Ivana Čeha, stara komaj 34 let. Na veličastnem pogrebnem izprevodu je ob grobu govoril vrli učiteljci v slovo provizor Janko Slavič. Blag ji bodi spomin! — Preostali naše sožalje!

—š— **Slovenci v Gradcu.** Razume se, da se je tudi akademične mladine v Gradcu polastilo radostno razpoloženje. Pretekli terek so se zbrali jugoslovanski akademiki — bilo jih je s Čehi vred do dvesto — pri Zlatem angelu. Na povabilo je govoril član Narodnega Vjeća dr. Kukovec o položaju ter razpravljaj o postopku v Gradcu živčih Jugoslovancev. Zborovalci so soglašali, da pričakujejo v Gradcu za slovensko manjšino v bodočnosti zagotovitev svobodnega razvoja. Vendar so se strinjali, da spadajo kot jugoslovanska mladina kar najprej v svojo samostojno domovino, ne da bi se morali prenašati, ker bi se s tem oškodovali v napredku svojih studij. Dr. Kukovec je na željo akademikov prevzel nalogo v Narodnem Vjeću pripraviti mladini pot za ugoden prestop na zagrebško vseučilišče.

—š— **Poročil se je Miloš Oset,** trgovec na Muti, z učiteljico Minko Pretnarjevo, hčerko pokojnega upravnika našega lista, tovariša Jakoba Pretnarja. Obilo sreče!

—š— **Nemškutarske trdnjave na Štajerskem kapitulirajo.** Nemškutarske trdnjave na Štajerskem se rušijo in podirajo. Zmagovita jugoslovanska trobojnica se razvija nad njimi. Iz Brezice brzotjavljajo z dne 31. oktobra, Danes so nemškutarji izročili mesto slovenskim rokam. V imenu Narodnega Sveta je prevzel dr. Stiker mestno upravo, nad nemško hišo plapolja trobojnica. Iz Celja je bil poklican ravnatelj Smertnik, da likvidira mestno hranilnico. V mestu in okolici vlada nepopisno navdušenje.

Splošni vestnik.

Resnična in pravična sodba. O veličastni manifestaciji, ki se je pretekli terek — na dan narodnega praznika — tako sijajno izvršila v Ljubljani, poroča »Naprej« v svoji 249. številki, piše: »Včerajšnji narodni praznik je dokazal, da je središče slovenskega dela bodoče Jugoslavije, Ljubljana, zrelo in da umeva veliki čas, ki naj v prihodnjih dneh uresniči oni del demokratičnega programa, ki se mu pravi samoodločba. In ako velja načelo, da je središče, glava vsake družbe, ljudstva in naroda za merilo kakovosti obenem vse družbe, ljudstva in naroda, tedaj lahko trdimo, da je slovenski narod kot del jugoslovanske države, za samovlado v zvezi, uedinjen z ostalimi Jugoslovani, zrel in kulturno pristopen samoodločbi in samovladi. Svojemu navdušenju in svoji volji za lastno državo je dal narod duška v oni pravi obliki, ki jo moramo prisoiati edinole zrelumu narodu, namreč v obliki nad vse organizirane in urejene manifestacije, brez vsake le najmanjše maščevalne misli — dasi bi imelo ljudstvo izza časa zadnjih štirih let preveč povoda zanjo — brez najmanjšega izgreda. Veselje in radost, izvirajo-

ča iz zavesti svobode, iz zavesti, ki jo ima pravkar na svobodo izpuščen narod, je dihala iz vseh teh tisočev in tisočev, ki so manifestirali na ljubljanskih cestah.»

Kuhanje sadja. Mnogi poljedelci imajo namočeno sadje, ki ga ne smejo kuhati, ker niso še dobili tozadnega dovoljenja. Po našem mnenju ni treba čakati tega dovoljenja, ampak naj takoj kuhajo namočeno sadje.

»Šolski pregled«. Predsinočni »Slovenski Narod« objavlja pod naslovom »Šolski pregled« informativen članek izpod peresa tovariša Ivana Šoge.

Manificenčni dar našega vladke Narodni Galeriji. Ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič je na dan našega narodnega praznika velikodušno naklonil Narodni Galeriji kneževski dar 20.000 K. Naj bi se tudi drugi naši imovitejši rodoljubi spomnili tega eminentno narodnega društva. Slava našemu vladiki!

Arretirani funkcionarji avstrijske vlade. V četrtek popoldne je narodna straža arretirala ravnatelja policijskega ravnateljstva v Ljubljani grafa Künigla, policijskega svetnika dr. Skubla, predsednika deželnega sodišča pl. Elsnerja, dvornega svetnika Kalteneggerja in jetnišničnega ravnatelja Rabitscha. Zvečer je oddelni predstojnik za pravosodje dr. Ravnhair odredil, da je arretirane funkcionarje avstrijske vlade zopet izpustil.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zaovd.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. sept. 1918 K 122.770.16.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,000.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo **narodne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 1/2% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno **Kreditno društvo.**

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta«, v Ljubljani.

r. z. z. o. j.

Celkovni račun števil. 12.366.

Zadružnik našega denarnega zavoda postane lahko vsak, kogar sprejme načelstvo. Delež 50 K, se mora takoj polno vplačati. Posebno se pripravljajo ti deleži kot osnovne glavnice učiteljskih društev. Deležne vloge se obrestujejo po 5%.

Vstopnine se enkrat za vselej plača 2 K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, ako tudi ni zadružnik. Obrestna mera je 4 1/2%.

Obrestovanje se pričena dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. dne vsacega meseca.

Posojila se dajo le zadružnikom na osebni kredit po jako ugodnih pogojih. Posojila dovoljuje načelstvo. Načelstvene seje so vsako 2. in 4. delavno soboto v mesecu. Zadruga plačuje na željo za svoje dolžnike premije ter tudi posreduje pri zavarovanju.

Vrača se po spodaj navedenih načinih. Vsakdo si lahko izbere način vračila po svoji osebni potrebi in po svoji plačilni zmožnosti.

Vsacih 100 K posojila se vrača po načinu:

mesecnih rokov	rokov	rok
A v 12 in sicer	11 à	9 K — h, 12. 4 K 73 h
B v 18 "	17 "	6 " — 18. 3. 56 "
C v 24 "	23 "	4 " 50 " 24. 4 " "
D v 38 "	37 "	3 " — 38. — 66 "
E v 46 "	45 "	2 " 50 " 46. 1 " 81 "
F v 60 "	59 "	2 " — 60. — 70 "
G v 70 "	69 "	1 " 75 " 70. 1 " 42 "
H v 85 "	84 "	1 " 50 " 85. 1 " 26 "

Informacije pošilja zadruga vsakomur franco, kdor vpošlje 30 h v pisemskih znakih. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Dopise je naslovljati edino na zadrugo, ne na posamezne člane načelstva. Zadrugi lo- kal je v Ljubljani, Franciskanska ulica 6.

Uradne ure za stranke so izvenzeml praznikov vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Prihodnja številka »Učiteljskega Tovarisa« izide dne 15. nov 1918.

Stev.: 1093.

Razpis učiteljskih mest.

V sezanskem šolskem okraju se razpisujejo nastopna učiteljska mesta v definitivno nameščenje:

1. Nadučiteljsko mesto na šestrazredni ljudski šoli v Sežani.

2. Nadučiteljsko mesto na petrazredni ljudski šoli v Nabrežini.

3. Nadučiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v Komnu.

4. Mesto učiteljice na ljudskih šolah v Komnu, Povorju, Nabrežini, Sežani, Velikemudolu, Zgoniku.

Prošnje s potrebnimi prilogami naj se vlagajo službenim putem na c. kr. okr. šol. svet v roku štirih tednov, računaje od dneva objave natečaja v uradnem listu.

Prošnje, vložene po preteku natečajnega roka, in prošnje, ki niso opremljene s predpisanimi dokazili, se ne vpoštevaajo.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča sl. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.